

Nyt fra videnskaberne: Virtuelt Center for Teknologier for Aldrende og Handicappede

Det enkelte menneske sættes i centrum for en tværfaglig forskning, som skal rumme alle aspekter ved udviklingen af hjælpemidler og rehabiliteringsmetoder.

Som regel indeholder denne rubrik en præsentation af nogle interessante forskningsresultater, men i dette tilfælde vil den handle om et nyt initiativ, der på længere sigt forhåbentlig vil lede til spændende resultater.

Mandag d. 17. september blev et helt nyt *Virtuelt Center for Teknologier for Aldrende og Handicappede* (V-CenTAH) indviet på Aalborg Universitet, og formålet med centret er at sætte fokus på forskning og udvikling, der kan afhjælpe funktionsnedsættelser hos ældre og handicappede.

Baggrunden for centret er, at befolkningens alderssammensætning i de kommende år forventes at ændre sig, så den erhvervsaktive andel af befolkningen reduceres betydeligt, samtidig med at antallet af ældre stiger markant. Denne udvikling har ført til politiske bekymringer om bl.a. mangel på arbejdskraft, voksende forsørgelsesbyrde samt øgede sociale og sundhedsmæssige udgifter.

Samtidig findes der en stor uudnyttet ressource blandt den handicappede del af den danske befolkning. I en strategirapport fra regeringen i 2004 vurderede man, at omkring 90.000 af disse kunne komme i arbejde ved hjælp af forholdsvis beskedne hjælpemidler. Med den nuværende teknologiske udvikling kan man forvente, at denne andel kan øges betydeligt, hvis der bliver udviklet mere effektive og avancerede hjælpemidler og rehabiliteringsmetoder.

Det er derfor af stor menneskelig, samfundsmæssig og økonomisk betydning, at der nu satses på forskning og udvikling, der kan afhjælpe funktionsnedsættelser hos ældre og handicappede.

Denne forskning kræver en stærkt tværfaglig indsats, der skal kunne rumme både de sociologiske, biologiske og teknologiske sider af problematikkerne relateret til handicap og aldersbetingede funktionsnedsættelser. Det er således centrets hensigt at samle forskere fra de forskellige områder og koordinere aktiviteterne på tværs både af de forskellige universiteter og de virksomheder, som arbejder med at udvikle og producere teknologier og hjælpemidler.

Samtidig skal det enkelte menneske sættes i centrum for forskningen og udviklingen. Centrets leder Lotte Andreasen Struijk viste, at dette er mere end en hensigtserklæring, idet hun præsenterede et projekt, hun selv er ved at sætte i gang. Projektet retter sig mod handicappede, der er lammede som følge af en skade på rygmærven. Der skal udvikles et slags ganetastatur, der kan placeres på den lammede, således at den enkelte kan styre, fx. sin kørestol, ved hjælp af tungens bevægelser hen over tastaturet. Allerede ved starten af projektet har hun allieret sig med tre kørestolsbrugere, der gerne vil indgå i et brugerpanel. Alle tre brugere var til stede på åbningskonferencen, hvor de fortalte om deres motivation for at indgå i projektet og deres forventninger til resultatet af udviklingsarbejdet. Denne brugerinvolvering skal gerne resultere i, at resultatet bliver målrettet mod denne specifikke brugergruppes behov, og man dermed kan undgå, at der udvikles produkter, som ikke når den tiltænkte målgruppe. Dette projekt er kun ét eksempel på, hvad centret vil arbejde med fremover.

Derudover nævnes, at centret allerede har kompetencer til at indgå i projekter inden for flere forskellige områder som:

- Kommunikation – hvor centret råder over viden, som fx kan bruges til at udvikle kommunikationsteknologier, der kan bruges mellem den enkelte og andre (fx hjælpere), eller til at videreudvikle terapeutiske effekter af kommunikation i forbindelse med musikterapi for demente
- Monitorering – hvor centret råder over viden, der kan bruges til at udvikle teknologi til overvågning ved indlæggelse i eget hjem (og telemedicin) eller overvågning af forskellige teknologiske hjælpemidler i hjemmet
- Brugerdrevet udvikling – hvor centret råder over viden, der sætter fokus på brugerbehov, og som kan bruges til at udvikle teknologi i et tæt samspil med brugerne
- Terapeutiske rehabiliteringsteknologier – hvor centret råder over viden, der fx kan bruges til at udvikle robotteknologi i forbindelse med terapi
- Fortolkningsprojekter – hvor centret ønsker at videreudvikle viden om, hvordan teknologier påvirker brugerne og deres omgivelser og i det hele taget påvirker samfundet.

Alle disse områder for forskning og udvikling kan være relevante for ældre med aldersbetingede funktionsnedsættelser, og der skal derfor lyde et tillykke til Aalborg Universitet med åbningen af det nye center. Vi glæder os til at se resultaterne af centrets arbejde inden for de kommende år.

*Birgit Jæger
Professor, Roskilde Universitetscenter
Birgit@ruc.dk*